

Jizz

De titel van dit stukje is Engels, een naar mijn smaak prachtig woord voor datgene waaraan je in een flits een dier kunt herkennen. De "aanblik", het "algemeen voorkomen" — beter kan ik het in het Nederlands niet uitdrukken (probeer "habitus"; red.). Ieder die in het veld aan determineren doet weet dat je dieren steeds gemakkelijker leert herkennen, op steeds grotere afstand ook. Voor een deel doe je dat aan de hand van de echte, officiële kenmerken, maar voor een deel ontdek je iedere dag weer nieuwe kenmerken. "Vandaag zijn de *dryassen* gemiddeld wat meer bronsrood dan bronsgroen, vergeleken met de *sponsa's*." Sommige van die kenmerken, sommige stukjes jizz, zijn goed in woorden te gieten, andere echter helemaal niet. Toch lijkt het me interessant om wat van de jizz van de beesten proberen te verwoorden, te verzamelen ook. Ik heb me laten verleiden om in ieder contactblad een kort stukje erover te schrijven, en ik zou graag van anderen materiaal aangedragen krijgen. Wie bij voorbeeld veel op plaatsen komt, waar *Sympetrum vulgatum* en *S. striolatum* door elkaar heen vliegen, kan misschien interessante veronderstellingen doen. Die kunnen middels een stukje als dit voorgelegd worden aan de andere libellenonderzoekers, ter controle en/of tot hun gemak. Zo ben ik natuurlijk erg nieuwsgierig of er mensen zijn die *Aeshna juncea* en *A. subarctica* (niet de lichte vorm) op afstand uit elkaar kunnen houden. Een voorbeeld. Tussen vele individuen van *Sympetrum vulgatum* hoopte ik een *sanguineum* te ontdekken. Geheel uitgekleurde individuen van laatstgenoemde soort zijn niet moeilijk (jizz: "contrastrijker"), maar anders kunnen ze soms erg op *vulgatum* lijken. Zou je ze kunnen herkennen op een zo grote afstand dat je de kleur van de pootjes echt nog niet kunt zien? Ik heb de indruk, ik druk me voorzichtig uit, dat het soms kan. Die ene *sanguineum* die ik inderdaad ontdekte had namelijk zwarte aders, waardoor in de vlucht de vleugels grijs leken, terwijl de vleugels van *vulgatum* in de vlucht een bruine of oranje indruk maken vanwege de kleur van hun aders. De vraag is natuurlijk: is dit een goed jizz-kenmerk? Is het alleen bij een bepaalde leeftijd onderscheidend? Hoe zit het bij mannetjes en vrouwtjes, piepjonge en stokoude? Komend jaar hoop ik het te kunnen controleren, of van anderen ontzenuwingen te horen!